

REVISTA PRESEI

16 octombrie 2018

ADEVĂRUL: RAPORT Elevii români merg trei ani și jumătate degeaba la școală/ Florinela Iosip

Ultimul raport al Băncii Mondiale reiterează din nou incompetența învățământului românesc. Concret, documentul arată că din cei aproximativ 12 ani de formare în sistemul educațional, 3 ani și 4 luni reprezintă un interval pierdut, în care tinerii nu învață nimic.

Ca să afle cât de mult învață elevii români la școală, experții de la Banca Mondială au suprapus rezultatele la testările internaționale pentru literație și științe exacte, la care România participă încă din anul 2000, peste durata perioadei școlare (inclusiv învățământul preșcolar) până la împlinirea vârstei de 18 ani.

„Cel mai mult timp se pierde între ultimii ani ai ciclului gimnazial și liceu. În această perioadă, elevii au de-a face cu integrale, derivate sau tot felul de termeni greoi de care sunt conștienți că nu vor avea nevoie în viitor, deci nu învață aceste concepte. Să fim realiști. Tinerii se focusează să învețe doar la cele câteva materii pentru examenele naționale (Evaluarea Națională și Bacalaureatul) pentru că de acestea depind admiterea la liceu, respectiv la facultate. Ceea ce este perfect de înțeles. Conținutul celor mai multe discipline este mult prea stufos, plictisitor și paralel cu realitatea adolescenților de azi.

Este important să realizăm că trebuie să avem un sistem eficient și adecvat nevoilor elevilor, cu profesori bine pregătiți și plătiți în funcție de rezultatele și performanțele muncii. Dacă nu vom rezolva problema raportului dintre calitate și cantitate, nu vom face decât să-i obosem inutil pe elevi. După aceea să nu ne mai mirăm că tinerii români nu știu să vorbească corect sau să înțeleagă textele pe care le citesc, deși au stat ore în șir pe băncile școlii în fiecare zi”, explică Ștefan Vlaston, președintele asociației Edu CER.

La rândul său, președintele Asociației Edusfera, Tincuța Apăteanu, afirmă că datele Băncii Mondiale arată că sistemul educațional românesc este paradoxal. „Deși programele școlare sunt încărcate și deși cantitatea de materie care ar trebui să fie asimilată este în general mare, rezultatele învățării elevilor români sunt scăzute comparativ cu cele ale colegilor europeni. Pe scurt, învățăm mult și prost - aglomerăm programele cu informații teoretice lipsite de aplicabilitate, cu un grad mare de abstractizare și ne concentrăm prea puțin pe aplicabilitatea noțiunilor în practică și pe consolidarea cunoștințelor”, spune Apăteanu.

De asemenea, specialistul în Educație, Marian Staș, spune că școala românească este o reprezentare a sistemului de tip formă fără fond. „Atunci când ceea ce se întâmplă în învățământ este din alt film în raport cu cerințele și dinamica societății actuale, nu te poți aștepta la performanță nici dacă faci 1.000 de ani de școală”, este de părere Marian Staș.

Ultimele locuri în UE la testările internaționale

Președintele Asociației Edu CER mai susține că diagnosticul Băncii Mondiale nu reiterează decât eșecul sistemului educațional românesc. „Deși învățământul obligatoriu de la noi prevede o perioadă mai lungă comparativ cu țările nordice, unde se învață 9 sau 10 ani, rezultatele elevilor noștri sunt totuși mult mai scăzute”, atrage atenția Vlaston care mai punctează că la ultimele testări internaționale (PISA), România s-a situat pe ultimul loc în UE. Astfel, elevii români se compară cu cei din Emiratele Arabe Unite, Cipru sau Albania, potrivit datelor transmise de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. De asemenea, aceeași sursă arată că 42% din elevii români sunt analfabeți-funcțional. Asta înseamnă că pot citi un text, dar nu-l înțeleg.

Specialiștii critică prelungirea învățământului obligatoriu

În plus, experții în Educație subliniază că în timp ce România are printre cele mai mari rate de abandon școlar din Uniunea Europeană, parlamentarii au votat ca învățământul obligatoriu să fie prelungit la 15 ani. Mai exact, în ciuda faptului că România este a treia țară din UE cu cel mai mare procent de abandon școlar, de 18,5% (înaintea noastră se clasează doar Spania cu 19% și Malta cu 19,6%), legislativul a adoptat creșterea perioadei obligatorii în sistemul de învățământ. Concret, parlamentarii vor ca ultimii doi ani de grădiniță (grupa pregătitoare și grupa mare), cât și ultimii doi ani de liceu (clasele a XI-a și a XII-a) să devină obligatorii începând cu anul 2020. Obligatorietatea de a finaliza cei 15 ani de școală încetează doar dacă elevul a împlinit 18 ani și el solicită acest lucru.

„Degeaba adoptăm o astfel de măsură dacă nu remediem abandonul școlar din anii anteriori. Situația cea mai gravă este între clasele a VIII-a și a IX-a unde abandonul școlar este de aproximativ 25%. De asemenea, trebuie să luăm în calcul că aproape un milion de elevi nu au luat Bacalaureatul în ultimii 10-12 ani”, mai reclamă Ștefan Vlaston.

Potențiale soluții

Președintele Asociației Edusfera, Tincuța Apăteanu, spune că pentru a ieși din acest impas ar putea fi aplicate mai multe soluții. „În primul rând este necesară regândirea programelor școlare și renunțarea la balast, adaptarea acestora la nevoile secolului XXI cu focusare pe dezvoltarea gândirii critice și creativității. Apoi, trebuie transformat modul în care este predată știință în școli, prin includerea transdisciplinarității și a unor metode moderne, interactive, cât și utilizarea noilor tehnologii. De asemenea, este obligatorie pregătirea inițială și pregătirea continuă a cadrelor didactice”, conchide Apăteanu. Cheltuim ineficient banii pentru Educație

România este unul dintre cele mai ineficiente din state UE cu privire la productivitatea sistemului educațional, arată un raport recent al Comisiei Europene. Concret, pe lângă timpul îndelungat petrecut la școală, România are probleme și în privința calității sistemului educațional și a incluziunii persoanelor din grupuri vulnerabile (care se află în afara sistemului educațional). Cu alte cuvinte, țara noastră nu doar că alocă cel mai mic procent din PIB pentru educație, ci îi cheltuie și prost.

JURNALUL NAȚIONAL: Avertismentul Băncii Mondiale: Autoritățile dăunează grav tinerei generații/ Adrian Stoica

Anul trecut, la fiecare trei minute un român a emigrat. În total, au decis să se mute în altă țară 219.327 de persoane. Cu aceste cifre pe masă putem spune că în 2017 au fost rase de pe harta țării aproape patru orașe cu populația Caracalului, un oraș cu populația Oradei sau județul Covasna în totalitate. În tot acest timp, statul român irosește 40% din potențialul economic al tinerei generații din cauza serviciilor de educație și sănătate inadecvate. Sunt statistici care desființează viziunea clasei politice postdecembriste și plasează România la periferia Europei.

Majoritatea celor care au decis să emigreze anul trecut, peste 17%, au fost din grupa de vârstă 25-29 ani, urmată de cei din grupa de vârstă 20-24 de ani, cu o cotă de 14,5%. Pe de altă parte, un raport al Băncii Naționale a României arată că aproape 20% dintre românii cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani, principala țintă a pieței muncii, au fost rezidenți într-o altă țară a Uniunii Europene (UE) în 2017. Procentajul este cel mai ridicat înregistrat în rândul celor 28 de state membre ale UE. România a fost urmată de Lituania, Croația, Portugalia, Letonia și Bulgaria, cu cote cuprinse între 10 și 15%.

Irosim 40% din potențialul copiilor

Și cum o veste proastă nu vine niciodată singură, ultimul studiu al Băncii Mondiale, denumit Index al Capitalului Uman (HCI), ne spune că românii născuți în 2017 vor ajunge ca la 18 ani să aibă o productivitate de numai 60% față de cât ar putea avea dacă ar beneficia de servicii de educație și sănătate de o calitate adecvată. „Scorul României - de 0,6 - înseamnă că nou-născuții din România de astăzi vor avea o productivitate de doar 60%, când vor crește, față de cât ar putea avea dacă ar beneficia de servicii de educație și sănătate de o calitate adecvată. Îngrijorător, între 2012 și 2017, valoarea HCI pentru România a scăzut de la 0,63 la 0,60”, arată studiul realizat de Banca Mondială.

România s-a clasat pe locul 67 în noul Index al Capitalului Uman, în urma unor țări cu venituri mult mai mici pe cap de locuitor, cum ar fi Ucraina (50), Albania (56) și Georgia (61).

Indexul HCI este alcătuit din cinci indicatori: probabilitatea de supraviețuire până la vârsta de cinci ani; anii de școlarizare preconizați ai copilului, calitatea învățării, procentul din cei care astăzi au vârsta de 15 ani care vor supraviețui până la vârsta de 60 de ani, proporția copiilor care nu suferă de deficiențe de creștere.

„Performanți” la analfabetismul funcțional

Analiza Băncii Mondiale nu face decât să confirme ceea ce știam și noi: sistemul educațional nu pregătește tânăra generație pentru viitor. În loc să investească mai mult în educația de la bază, respectiv în ciclul preșcolar, primar și gimnazial, mai ales abandonul școlar este un fenomen și avem cea mai ridicată rată de analfabetism funcțional din UE (circa 40%), la noi se alocă mai mulți bani pentru sistemul universitar, potrivit unui studiu recent publicat de Societatea Academică din România (SAR). Astfel, din suma totală alocată educației în 2016, învățământul preșcolar și primar a primit 0,7% din PIB, în timp ce media UE este de 1,5%.

Banca Mondială avertizează că un indice scăzut al capitalului uman va aduce la scăderi ale PIB-ului țărilor în cauză. Indicele cu valoare 1 este cel ideal și el indică faptul că acea țară își va împlini în totalitate potențialul economic în viitor.

ROMÂNIA CURATĂ: Universitatea din București a fost amendată pentru mizeria din căminele studentești/ Cristian Ghingheș

Când am spus că vrem „Universități curate”, noi ne gândeam la alungarea corupției din universități și la transformarea acestor instituții în generatoare de bună guvernare pentru societate și mai ales pentru tinerii care le calcă pragurile. Totuși, iată că 2018 ne arată că trebuie să luăm în calcul în primul rând sensul propriu al dorinței noastre, dovadă stând situația din căminele Universității din București.

Aflăm de la Cristina Pelin, directorul Direcției de Sănătate Publică a Municipiului București citat de Adevărul, că Universitatea din București tocmai a fost amendată cu 10.000 de lei pentru condițiile igienico-sanitare neadecvate din căminele Grozăvești ca urmare a sesizării unui student, Andrei-Nicolae Popa, membru în Consiliul director al Asociației Studenților în Drept (ASD).

În calitate de reprezentant al studenților Facultății de Drept am fost pus deseori în situația ingrată de a sesiza Direcția de Sănătate Publică a municipiului București pentru că primeam și primesc aproape zilnic reclamații de la studenți despre jegul din cămine. Voi face atâtea sesizări cât e nevoie, chiar dacă asta îmi va lua din timpul de învățare. Faradelegile și nesimțirea trebuie pedepsite. Nu putem sta indiferenți văzând cum se îmbolnăvesc studenții.

Am epuizat toate căile de comunicare cu administrația UB. Singurii aliați ai studenților au ramas autoritățile statului cu atribuții de control, procurorii și presa.

Printre neregulile constatate de DSP se numără:

lipsa hârtiei igienice și a săpunului;

camere cu pavimentul degradat și cu pereții neigienizați;

lipsa spațiilor pentru studiu (după ce sălile au fost transformate în spații de cazare);

personal de curățenie insuficient;

infiltrații la nivelul grupurilor sanitare și teraselor.

Amenda vine ca urmare a faptului că administratorii căminelor Universității București nu au aplicat măsurile necesare remedierii situației constatate până la începerea anului universitar 2018-2019. Citat de Adevărul, Horia Oniță, reprezentant al studenților din Universitatea București, susține că există și alte nereguli în căminele studenților dincolo de cele conformată de DSP: dacă ar fi ca instituția să respecte legea întocmai, unele dintre cămine ar fi închise. Problema ține și de voința politică. De pildă, căminele din București sunt dezastruoase în comparație cu cele din Cluj-Napoca, dar asta și pentru că de-a lungul anilor primăria clujeană a finanțat universitățile spre deosebire de PMB.

EVENIMENTUL ZILEI: Credite până la 40.000 lei, fără dobândă, pentru adolescenți de 16 ani!/ Cristian Tănase

Începând de ieri, tinerii cu vârsta cuprinsă între 16 și 26 ani, pot lua credite cu dobândă suportată de bugetul de stat de până în 40.000 lei, iar persoanele cu vârsta între 25 și 55 ani, pot lua astfel de credite de până în 35.000 lei, prin programul guvernamental „Investește în tine”.

Beneficiarii acestui program trebuie să îndeplinească o condiție esențială și anume, aceștia trebuie să fie cuprinși în sistemul de învățământ sau într-un sistem care efectuează cursuri de reconversie profesională. Bani pot fi folosiți pentru cheltuieli în educație, sănătate, investiții imobiliare, cultură,

sport, efectuate de oricare dintre membrii familiei beneficiarului. Se poate plăti chiria și utilitățile, dar se pot plăti și locurile de cazare în căminele studențești.

Dacă se dorește construcția sau renovarea casei, acești bani pot fi utili. „Dacă persoana care apelează la acest împrumut este salariat, poate contracta încă 20.000 de lei”, a declarat Viorica Dăncilă, Primul Ministru al României. Cei care doresc să acceseze acest credit, se pot adresa numai la CEC Bank, aceasta fiind parteneră în acest program.

REPUBLICA: Roxana a mâncat piure cu carne. Și acum ce facem? Patru sugestii/ Mirela Oprea

Pro TV a încălcat grav etica profesională și ne-a arătat-o pe Roxana, în toată vulnerabilitatea ei de copil sărac, spunând că îi e foame la școală, unde alți copii au pachetul în timp ce ei i se face rău de pofta de a mânca un biscuit și o porție de piure cu carne. Chipul ei chinuit de această mărturisire a apărut nu doar la televizor, ci și pe milioane de ecrane de telefon, pe tablete și pe computere. A văzut-o o țară întreagă și mulți dintre noi, mai ales mămicile cu fetițe de vârsta ei, am plâns, lăsându-ne atinși de o grozăvie așa de mare: grozăvia faptului că în România centenară a anului 2018, mai sunt încă Roxănici care vor să se facă doctorițe, dar care până ca una alta nu au destulă mâncare pe masă. Din “banalul” motiv că tatăl ei s-a îmbolnăvit, iar sistemul nostru medical nu s-a sinchisit de faptul că lipsa sa de acțiune va lăsa câțiva copii cu burțile lipite de spinare.

A trebuit să vină un astfel de caz peste noi ca să ne dăm seama ce înseamnă această cifră. Ochii Roxanei ne obsedează pe toți și acum există un chip pentru toți acei copii care nu au destulă mâncare la școală sau seara la culcare.

Gestul Pro TV a stârnit dezgustul și furia unora dintre noi. O minoritate de altfel. De ce nu au blurat chipul copilului, așa cum se face de obicei, atunci când apar copii la televizor în ipostaze ‘delicate’? De ce nu au respectat demnitatea unui copil care da, e flămând, dar care de acum va purta veșnic această etichetă între ceilalți copii care cel mai probabil vor râde de ea? Cum ar fi dacă propriul vostru copil ar apărea la televizor în cel mai vulnerabil moment al vieții sale, mărturisind cu lacrimi în ochi, cea mai mare neputință a sa și de fapt, a voastră, ca părinți, care nu îi pot asigura ceva ce e extrem de important pentru el? V-ar conveni? Este asta în continuare jurnalism sau este mai degrabă senzaționalism cu alte scopuri ce nu au nici o legătură cu foamea Roxanei?

Pe de altă parte, etică sau nu, emisiunea aceasta ne-a zguduit din țâțâni pe noi toți, ca națiune. Mai prin vară, World Vision România publica un raport care arăta că nu mai puțin de unul din 11 copii din România merge la culcare flămând. Un raport pe care organizația îl publică o dată la doi ani și care de fiecare dată (!) conține această cifră referitoare la copiii care nu au mâncare destulă pe masă. A venit ceva presă la eveniment și s-au dat câteva scurte inserții pe posturi. Dar a trebuit să vină un astfel de caz peste noi ca să ne dăm seama ce înseamnă această cifră. Ochii Roxanei ne obsedează pe toți și acum există un chip pentru toți acei copii care nu au destulă mâncare la școală sau seara la culcare. Dacă raportul mai sus amintit era o informație seacă, cazul Roxana a fost o emoție fierbinte, care ne-a scos din amorțeală.

În 24 de ore lumea s-a mobilizat și Roxana a fost filmată și fotografiată în timp ce mânca piure cu carne alături de frații ei, în timp ce se juca cu noile sale jucării, în timp ce ținea în mâini schița casei pe care Casa Share i-o va reconstrui până la Crăciun. Oamenii au pus mână de la mână și SMS de la SMS, pentru a aduna bani, alimente, jucării, rechizite și ce-o mai fi fost, ca să ne asigurăm cu toții că putem să vedem o Roxană fericită. Să ne ispășim colectiv vina de a nu fi fost capabili să o ferim de grozăvia foamei și a nevoii, pe ea, fetița care vrea să se facă doctoriță în țara din care toți doctorii fug. Am simțit că era ceva important acolo, nu numai pentru supraviețuirea ei, dar și a noastră și ne-am dorit o înnobilitate colectivă prin intermediul inocenței ei. Am fost eroi și ca eroii am reușit în întreprinderea noastră în cel mai scurt timp și cu maximă eficiență. Putem să fim mândri de noi și să dormim cu certitudinea că ne-am făcut datoria.

Și acum? Acum ce facem? În Vaslui și în toată țara există mii de Roxănici și Roxănei. A stârnit mai puțină vâlvă (dar tot a fost ceva) cazul a trei frați care au ajuns la spital în comă alcoolică pentru că ruși de foame au mâncat singurul lucru comestibil pe care l-au găsit în casă: vișine în alcool. Știu că poate nu o să mai fiu simpatică după ce spun asta, dar din păcate cazul Roxanei nici nu e cel mai grav din câte pot să fie. Cel puțin ea are ambii părinți alături, în timp ce sute de mii de copii au părinții plecați și rabdă foame cu gândul la străinătatea care le-a luat părinții. Cel puțin ea merge la școală, în timp ce zeci de mii de copii, fac foamea ascunși acasă, pentru că părinții lor nu numai că nu au

pachețel pentru ei, dar nu au nici hăinuțe, nici cizmulițe (mai ales iarna) și nici timp să îi pregătească și să îi susțină pentru școală. Cel puțin ea se joacă pe lângă casă, în timp ce mii de copii din România sunt închiriați (da, ați citit bine!) ca să muncească la vecini mai bogați sau chiar sunt trimiși departe de casă pentru a munci în condiții asemănătoare sclaviei.

Cu toți aceștia, care nu au chipuri la Pro TV, dar sunt teribil de reali, ce facem? Ar fi păcat să nu facem nimic, pentru că având succes în cazul Roxana, am văzut că se poate. Că acționând împreună putem să scotem un copil de la ananghie. Avem know-how de acum, experiență directă, pe care ar fi păcat să nu o capitalizăm într-o mișcare la nivel național, pentru ca de acest centenar măcar atâta să facem: să ne asigurăm că toți copiii au destulă mâncare. Piramida lui Maslow, nivelul 1, cel mai de jos. Acolo suntem acum. Dar cu ajutorul tuturor, în câțiva ani, poate am reuși să ajungem la nivelul 2. Sau poate chiar trei. Pas cu pas, ca în jocurile astea pe calculator. Ce este clar este că ne putem baza pe 'autorități' ca să facă asta. Trebuie să facem noi. Da, cu ajutorul lor pe alocuri, a celor care înțeleg că e important. Dar e clar că întrebându-ne retoric și înfierând pe facebook: 'Dar statul ce face?' nu o să ajungem veci nicăieri.

Acum câțiva ani am cunoscut la metrou o fetiță-mămică, așa de delicată și de fragilă că mi-a rupt inima. Am devenit prietene și împreună am construit o casuță pentru ea și cei doi copii ai ei. În momentele cele mai grele am întrebat și eu: 'Dar unde dracu' e statul?'. L-am căutat prin adrese oficiale, inclusiv către Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului, care a găsit de cuviință să mă informeze de la biroul din București că totul e bine și că am eu informații greșite de la fața locului.

Așa că din partea mea, iată patru sugestii, dacă vreți să fiți parte a celui mai glorios centenar posibil: Dacă puteți, donați pentru Casa Share, care va re-construi casuța Roxanei și care după ce va fi terminat, va construi multe alte casuțe. Au construit deja vreo 20 de casuțe, așa că putem avea încredere în ei că o să facă ce promit. Vine iarna și frigu-i tare rău când ești bebeluș sau copil cu imunitatea la pământ, datorită nevoilor permanente.

Dacă vreți să ajutați și alți copii dintre cei care nu mănâncă niciodată piure cu carne și merg la culcare flămânzi, donați pentru organizații care hrănesc copiii. Nu o să vă ascund că în topul preferințelor mele este programul Pâine și Mâine, care nu doar că oferă o masă caldă copiilor la școală, dar îi și ajută la teme pe cei care au nevoie, astfel încât să îndepărteze de ei și de noi spectrul teribil al abandonului școlar.

Dacă cunoașteți un copil sărac sau o familie cu copii săraci, faceți ce puteți să ajutați-i. Nu rețineți ajutorul vostru pentru că tatăl lor e bețiv sau leneș, iar mama cam... cum o fi. Tocmai de aceea acei copii au nevoie de ajutor. Dacă nu vreți să dați bani care să alimenteze lenea și alcoolismul, fiți creativi: cumpărați rechizite și hăinuțe pentru copii, mergeți la școală și vorbiți cu învățătoarea / diriginta copiilor pentru ca aceasta să știe că nu îi poate marginaliza, invitați-i să se joace cu copiii voștri, plătiți-le un curs de fotbal sau ce-o fi, cum faceți pentru copiii voștri. Integrați-i în societatea 'noastră', pentru că ei ai noștri sunt.

Suntem tare mândrii de IT-ul românesc. Oare se găsește o firmă de IT sau un grup de firme de IT care să facă un 'serious game' care să ne ajute să rezolvăm problema asta națională, în timpul activității preferate a milioane de români: jocurile pe calculator? Industria IT din lumea largă a creat deja niște 'jocuri serioase' fabuloase: sprijin pentru refugiații din Darfur, protecția în caz de dezastre naturale, etc. Mereu am simțit că România ar trebui să vină din urmă pe tema asta și tare mi-ar plăcea să fiu parte dintr-un astfel de proiect.

Copiii sunt viitorul nostru, nu-i așa? De 1 iunie, așa spun toți politicienii în pană de idei. Hai să le arătăm că acesta nu e un slogan. Hai să ajutăm toate Roxănicile și toți Roxăneii.

ȘCOALA9.ro: Step by Step: individualizare și colaborare/ Nicoleta Coșoreanu

Directoarea Școlii Gimnaziale Step by Step din București explică în ce mod se diferențiază această alternativă educațională de sistemul tradițional.

Mihaela Stafiescu, 35 de ani, a fost educatoare în sistemul public de învățământ până în 2012, când a devenit coordonator educațional al Școlii Gimnaziale Step by Step din București, o instituție privată de învățământ care funcționează din 2012. Din octombrie 2015 este directoarea aceleiași școli. Povestește că sistemul alternativ Step by Step a apărut în România ca urmare a nevoilor părinților: programul de opt ore din învățământul Step by Step a compensat necesitatea programelor after school.

Școala9: Care sunt principiile care deosebesc Step by Step de celelalte sisteme de învățământ?

Mihaela Stafiescu: Din cunoștințele noastre, alternativa Step by Step este singura care folosește aceeași programă ca în învățământul public. În sensul în care la finalul fiecărui an școlar, copiii din clasele Step by Step au cel puțin același nivel de cunoștințe cu un copil care a făcut clasa respectivă în sistemul tradițional public sau privat. Acesta este lucrul care ne apropie de sistemul public. Ce ne diferențiază este însă faptul că programa este „tradusă” și implementată în cadrul claselor prin metode ușor diferite. În fiecare clasă sunt două cadre didactice, două învățătoare care stau cu copiii pe tot parcursul zilei, nu există teme pentru acasă, iar actul de învățare include toate cele trei aspecte – predare, consolidare și evaluare – și copiii lucrează în centre de activitate. Revenind la ce înseamnă principiile Step by Step, cred că individualizarea, lucrul în echipă și învățarea colaborativă ne diferențiază.

Ș9: Ce sunt centrele de activitate și cum funcționează ele?

M.S.: Centrele au drept corespondent disciplinele din învățământul tradițional.

În fiecare clasă există centrul de matematică, de științe, de artă, de construcții, de citire și de scriere. Pentru clasele mai mici poate apărea și centrul de dramatizare, partea de joc de rol. Matematica se poate face în centrul de matematică, dar și în cel de construcții.

Centrul de construcții rămâne într-o clasă Step by Step până la finalul clasei a patra. Frațiile, de exemplu, se pot învăța în centrul de construcții, pentru că geometria se poate înțelege în mod practic și concret în acest centru. Modul prin care se învață fracțiile este dat de dimensiunile pieselor de construcții. Vom vedea cum un întreg, o piesă de construcții de 20 de centimetri, poate fi recreat din cinci piese de construcții de câte patru centimetri. Copiii lucrează în centre de cinci-șase copii și un cadru didactic. Dar nici în acest centru nu sunt toate sarcinile identice. Pentru că învățătoarele își cunosc foarte bine copiii, știu care le sunt provocările și echilibrează sarcinile astfel încât să nu se plictisească cei care au depășit deja etapa de acumulare de informații din ziua respectivă și nici să pară prea greu celor care au nevoie de mai mult timp pentru a asimila aceste informații.

Ș9: Există o pregătire specială pe care învățătorii din Step by Step trebuie să o aibă?

M.S.: În momentul acesta, centrul Step by Step România pune la dispoziția profesorilor mai multe tipuri de cursuri: există cursuri de formare inițială, care durează trei zile și la care pot participa toți cei interesați de principiile Step by Step. Apoi, în fiecare an, profesorii și învățătorii urmează modulul de formare pentru clasa pe care urmează să o preia; dacă preiau clase pregătitoare din toamnă, în vară vor participa la cursul de formare dedicat clasei pregătitoare, urmând ca în fiecare an să treacă prin celelalte module și peste cinci ani să reia modulul de clasă pregătitoare, dacă asta e parcursul profesional. Ele se reiau periodic pentru că nici copiii și nici programa nu rămân la fel și credem că din când în când trebuie să vedem ce putem schimba, ce putem face mai bine, cum să ne prezentăm în fața copiilor cu informații și metode potrivite nevoilor lor.

Ș9: Cum arată programul copiilor într-o zi obișnuită?

M.S.: Ziua începe cu întâlnirea de dimineață în care, pe baza unui mesaj scris de învățătoare la clasele mai mici sau de elevi, cu ajutorul învățătoarelor, la clasele a treia și a patra, copiilor li se face o captare a atenției pentru ziua respectivă. Mesajele conțin de cele mai multe ori informații de care vor avea mai departe nevoie în centrele de activitate. În întâlnirea de dimineață există momentul noutăților, la care copiii se înscriu și vin în fața colegilor pentru a împărtăși lucruri speciale care s-au întâmplat. Că au fost la film cu o seară înainte, sau că au terminat de citit o carte, sau că au un membru nou în familie, sunt lucruri care îi reprezintă pe ei, care i-au mișcat într-un moment dat și pe care simt nevoia să-l împărtășească celorlalți. Este o introducere în ceea ce înseamnă public speaking pentru fiecare dintre copii. Este de asemenea un moment în care învățătoarele observă, poate mai bine decât în alte situații, cum este copilul: cât de deschis este, cât de dezinvolt și este momentul în care îi poate încuraja pe cei care nu au aceste abilități înnăscute să depășească provocarea și să vină în fața celorlalți. Dacă în sistemul tradițional orarul dintr-o zi arată română, matematică și artă, în alternativa Step by Step asta se traduce în centrul de citire, centrul de scriere, centrul de artă și centrul de matematică. Învățătoarele vor spune ce se întâmplă în fiecare din cele patru centre, copiii vor putea să aleagă în care din centre vor merge în primă fază și vor face rotirea centrelor după un interval de 35, 45, 50 sau chiar 60 de minute. Există o pauză de masă în jurul prânzului, apoi copiii revin în clasă, fie își continuă centrele, fie intră pe partea de consolidare, recuperare sau extindere, în funcție de nivelul la care este fiecare copil. Programul se termină la ora 16.

Ş9: Sistemul tradițional se bazează pe un raport de autoritate între profesor și elev. Care este rolul profesorului în sistemul Step by Step?

M.S.: Profesorul Step by Step este un partener în învățare. Pune întrebări și răspunde la întrebări deopotrivă, stă la aceeași masă cu copiii, cot la cot, și nu la catedră, în fața lor, și își asumă să răspundă la întrebări cu „nu știu”, în măsura în care nu are informațiile pe care copilul le solicită, urmând mențiunea cu „hai să aflăm împreună”. Fie de la un alt coleg, elev sau profesor, fie verificând sursele de pe internet, verificând în biblioteca clasei sau a școlii informația respectivă. Copiii au o relație de prietenie cu profesorii, însă există un respect pe care și-l poartă reciproc.

Ş9: Cum vă raportați la ideea de libertate pentru copii?

M.S.: Noi nu venim în clasă cu un set de reguli. Pe copii nu-i așteaptă în prima zi de școală pe unul din pereți un set de reguli „nu ai voie să, să, să, să...”. Regulile apar pe măsură ce apar provocările. Pentru că noi putem să scriem „nu ne lovim unii pe alții” și, în mod natural, într-o clasă, să nu fie nevoie de această regulă. Dar să fie nevoie de regula „nu ridicăm tonul atunci când vorbim” sau „încercăm să păstrăm liniștea de care fiecare dintre colegii noștri are nevoie pentru a-și rezolva sarcinile de lucru”. De câte ori apare o situație provocatoare la nivelul clasei se face cumva o întâlnire de grup, în care povestim despre situația apărută și căutăm împreună cu copiii soluții. Dacă este o situație punctuală, o depășim în momentul acela, dacă este repetitivă, deja ajungem în situația în care trebuie să avem o regulă pentru această situație. Regula se scrie de către copii, se afișează și se asumă de către toți elevii clasei. Și atunci, după câteva săptămâni de școală, setul de reguli se formează în mod natural, fără să apară presiunea din partea profesorului.

Ş9: Câți copii sunt în clasele Step by Step?

M.S.: Dacă vorbim de școala aceasta, media este de 18 copii, nu mai mult de 20 [într-o clasă]. Dacă vorbim de clasele Step by Step din învățământul public, numărul este posibil să fie puțin mai mare.

Ş9: Care sunt întrebările pe care le auziți cel mai des de la părinții care vin să-și înscrie copiii la Step by Step?

M.S.: Dacă se vor adapta copiii, dacă există gimnaziu și liceu în acest sistem alternativ, dacă copiii se vor adapta în momentul în care ei nu-și vor mai dori sau nu-și vor mai putea permite să țină copilul într-o clasă Step by Step, indiferent că este vorba de o școală privată sau de o școală publică, dacă se face performanță. Da, se face performanță în clasele Step by Step. Depinde însă cum definim performanța. Pentru unii dintre copii, performanța poate însemna să poată să-și scrie numele și să poată să facă socoteli de adunare și de scădere fără trecere peste ordin, în timp ce pentru alții, se definește prin alți termeni. Noi facem performanță și cu unii și cu ceilalți. Important este însă să-i cunoaștem foarte bine, să știm care le sunt limitele și să-i ajutăm să le depășească.

Ş9: Cum s-au adaptat copiii care au plecat din sistemul Step by Step în cel tradițional?

M.S.: Copiii lucrează cu două învățătoare în clasă în fiecare zi și noi încercăm ca acestea să nu aibă personalități asemănătoare, ci să fie complementare. Avem orele de engleză, de educație fizică, de dezvoltare personală, toate celelalte ore din curriculum care sunt susținute de alți profesori, care vin cu așteptări diferite, cu metode ușor diferite. Mai mult decât atât, există evenimentele de comunitate pe care noi le organizăm și în care copiii sunt puși în situația de a lucra cu învățătoare și profesori din toată școala. Și atunci copiii sunt expuși unor experiențe diferite, iar trecerea către un alt sistem de învățământ are deja bazele puse. Pentru că copiii deja au înțeles că nu toată lumea este la fel, că nu toate așteptările sunt la fel și atunci iau lucrurile foarte firesc. Copiii care au plecat din școală s-au adaptat 100% în sistemul tradițional sau în alte sisteme alternative. Au avut rezultate școlare foarte bune cei care au plecat către gimnaziu în alte școli private sau publice și au fost remarcăți în cadrul colectivelor de elevi ca acei copii curioși, care pun întrebări, dar pun întrebări cu sens, care au cunoștințe dincolo de programă, pentru că li s-a răspuns la curiozități înainte de a ajunge acolo. Și atunci ies cumva în evidență în cadrul claselor.

Ş9: În ce constau evenimentele de comunitate pe care le-ați menționat?

M.S.: De exemplu, noi în Școala Step by Step nu mai organizăm serbări clasice în care copiii ies pe scenă și perorează în fața publicului, iar părinții stau în public, aplaudă, fac poze. Am ieșit ușor-ușor din sfera asta. Am avut festival multicultural și fiecare familie a reprezentat o țară. Au gătit ceva acasă, au făcut decorațiuni specifice țării respective, au venit cu date istorice reprezentative pentru acea țară și au existat trei ore în care fiecare dintre copii și dintre părinți a putut trece pe la celelalte centre organizate, a putut să deguste mâncăruri diferite de ceea ce mâncăm în mod normal, a putut

să afle informații noi. Evenimentul de final de an școlar, anul trecut, a avut loc în curtea Casei Cesianu-Filipescu și s-a numit „Step by Step prin București”. Copiii din școală s-au împărțit în echipe și au ales câteva proiecte pe care le-au prezentat în fața părinților, unii dintre ei au vorbit despre evenimente istorice din București, alții au vorbit despre monumente culturale, istorice, despre clădiri importante din București.

S9: Ce se întâmplă în situația opusă, când copiii vin din sistemul tradițional la Step by Step?

M.S.: A fost foarte drăguț un copil care era de două zile la noi în școală, terminase clasa a treia într-o școală publică și era într-un moment de pauză în curtea școlii, s-a întâlnit cu o familie care venise să vadă școala noastră și părinții respectivi l-au întrebat pe băiețel „cum este aici?”. Și puștiul a spus așa: „ăsta este Raiul școlilor”. Adaptarea se face foarte ușor. Faptul că fiecare dintre copii are timpul necesar pentru a răspunde, a se evidenția la nivelul grupului, faptul că fiecare dintre ei este o piesă de puzzle în cadrul grupului și că ei sunt conștienți de treaba asta, sunt valorizați și validați pentru competențele și abilitățile pe care le au îi fac să se simtă foarte bine și să își dorească să fie aici. Asta nu înseamnă însă că alternativa Step by Step este ideală, nu înseamnă că se potrivește tuturor copiilor și tuturor părinților și este, exact așa cum îi spune numele, o alternativă care răspunde așteptărilor unui anumit profil de copii și de părinți.

S9: Povesteți-mi despre sistemul de evaluare. Există note?

M.S.: Nu există note în învățământul primar. Evaluarea copiilor se face în mod continuu. Învățătoarele au fișe de observație pentru copii, în care își notează în permanență ce fac copiii, ce provocare au depășit, care sunt obiectivele și ce își propun să facă mai departe. La final de semestru întâi și apoi la final de an școlar, se completează niște caiete de evaluare, specifice alternativei, care traduc competențele din programa națională în competențe specifice și în descriptori și noi considerăm că este mai potrivit ca fiecare elev și fiecare părinte și profesor să știe în ce măsură copilul scrie sau nu corect, folosește sau nu cratima, folosește semnele de punctuație, numără, adună și înmulțește și credem că este mai important să știm ce poate și ce nu poate încă copilul decât să știm că copilul meu este de minus bine, minus foarte bine, suficient. Noi nu încurajăm competiția între copii, clasamentul la nivelul clasei și acea ierarhizare: eu sunt cel mai bun la matematică și al treilea la artă. Fiecare copil are talentele, abilitățile și interesele lui și ce facem noi la Step by Step este să observăm care sunt acestea și să le dezvoltăm pentru a ne duce spre performanță.

Fiecare copil știe care îi sunt punctele tari și unde mai are de lucru. De exemplu, se lucrează foarte mult pe proiecte comune și cunosc copii care nu vor alege niciodată să scrie de mână pe planșele de prezentare, pentru că știu că scrisul lor nu este cel mai caligrafic. Își vor alege de fiecare dată fie să facă documentare, fie să facă partea de artă, de desen, de decorare a proiectului, fie să facă partea de prezentare, de public speaking. Pentru că știu că sunt importanți în cadrul echipei, cu punctele lor tari. Și că se pot baza pe alți colegi talentați în zonele în care nu sunt la fel de bine pregătiți. De la gimnaziu intrăm pe sistemul de notare clasic, pentru că atâta timp cât pentru admiterea în liceu se ia în considerare media generală din anii de gimnaziu, considerăm că nu ar fi fair să-i privim pe copiii noștri de aceasta. Fiecare notă neînsemnând o „împușcare” de rezultat, ci o medie a parcursului școlar al copilului pe un interval de timp. Deci nu vom trece în catalog nici doiul luat la un extemporal într-o zi în care nu a fost foarte bine pregătit și nici zecele primit pentru un răspuns absolut spectaculos dat într-un moment de sclipire. Și nota reflectă parcursul școlar al copilului. Va reflecta și extemporalul, și răspunsul.

S9: Cum integrați manualele în procesul de învățare al copiilor?

M.S.: Fiecare nivel de clasă are ca reper manualele autorizate și aprobate de către minister. Ce facem noi este însă să le folosim ca pe un suport de lucru și nu ca pe o lege. Ele pot fi completate de orice alte materiale. De exemplu, în măsura în care în manualul de matematică se numără frunze la clasa I în luna octombrie, considerăm că este mai potrivit să mergem în parc să culegem și să numărăm frunze și să facem mulțimi de elemente cu număr dat în mod concret și nu desenând și colorând pe o foaie de lucru din manual.

S9: Cum sunt integrați părinții în triunghiul școală-elev-părinte?

M.S.: Părinții au un rol important și în viața școlii, și în viața elevilor, și în viața microcomunităților formate în clase. Sunt bineveniți în clasele noastre de câte ori pot veni cu plusvaloare în activitățile noastre, de câte ori au puțin timp pe care îl pot dedica școlii. Singura noastră restricție fiind că nu acceptăm ca un părinte să stea în clasă în spatele sălii și să-și verifice telefonul, să aibă acest rol de

evaluator al elevilor și al profesorilor. Părintele trebuie să fie un membru activ al microcomunității atâta timp cât este acolo și să-și asume sarcini de lucru. Fie că intră într-un centru în care are abilități și poate să-i sprijine pe copii, fie că își asumă un rol de a aranja biblioteca clasei, a ascuți creioane, a face ceva în folosul clasei și al elevilor de acolo.

Ș9: Cu ce feedback au venit părinții care au asistat la ore?

M.S.: „Pare foarte complicat ce se întâmplă.” Că pare foarte greu să gestionezi o clasă, mai ales în momentul în care noi, ca adulți, venim cu alte repere vizavi de ceea ce se întâmplă în clasă. Ne amintim de acele clase în care copiii stăteau unii în spatele celorlalți în bănci, era o liniște deplină, profesorul scria pe tablă, preda, expunea, rămânând în responsabilitatea copilului să învețe ce i s-a predat. Să intri într-o clasă în care nu este liniște deplină – pentru că, lucrând în centre, fiecare centru are sarcinile lui de lucru și atunci în clasă este acel zumzet de stup de albine – este în primă fază surprinzător și impresionant pentru o persoană care nu este obișnuită cu acest tip de abordare. Apoi sunt încântați de lejeritatea, de buna dispoziție care există în clasă, de starea de bine pe care copiii o au, de felul în care se ajută unii pe alții, cer ajutorul și oferă ajutorul și, de cele mai multe ori, investesc și mai multă încredere față de ceea ce se întâmplă în clasă. Interviuul a fost editat pentru concizie și claritate.

JURNALUL NAȚIONAL: Topârceanu, masacrat în manualul de a II-a

Topârceanu, masacrat în manualul de a II-a

Versurile poeziei „Balada unui greier mic” de George Topârceanu, pe care o studiază elevii de clasa a II-a, au fost modificate în manualul de Comunicare în limba română, atrage atenția pe o rețea de socializare, un cadru didactic din Petroșani.

Concret, poezia a fost modificată de autorii manualului, care au păstrat câteva versuri, însă au schimbat topica și unele cuvinte. Învățătoarea mai spune, de asemenea, că nu le poate impune elevilor ei să învețe varianta masacrată a acestei poezii. „Asemeni greierașului din poezie, și eu sunt necăjită! Cine le-a dat dreptul autoarelor manualului să modifice versurile lui Topârceanu? Cum să le cer elevilor mei să memoreze varianta masacrată? Mai ales finalul sună ca naiba!”, a scris profesoara pe pagina sa de Facebook.

CLICK: Poezie modificată în manualul de clasa a II-a

► Poezie modificată în manualul de clasa a II-a

PETROȘANI. Versurile poeziei „Balada unui greier mic” de George Topârceanu, pe care o studiază elevii de clasa a II-a, au fost modificate în manualul de Comunicare în limba română, atrage atenția pe Facebook o profesoară din Petroșani. „Cine le-a dat dreptul autoarelor manualului să modifice versurile lui Topârceanu? Cum să le cer elevilor mei să memoreze varianta masacrată?”, a scris profesoara.

Copilul-criminal, refuzat de încă o școală

■ **Părinții nu-l vor în clasă și acuză nereguli ale Inspectoratului Școlar: «Nu discriminăm pe nimeni, dar și-a măcelărit bunica»**

au ajuns prea târziu. Dacă au ajuns prea târziu, cum ajung acum cu o foaie de transfer de la Școala 5?», se întreabă unul dintre părinții care au semnat pentru a bloca înscrierea băiatului.

Explicatia, potrivit acestor părinți, e simplă: copiii au fost înscriși la Școala 5, dar apoi și acolo părinții s-au revoltat. Cei doi băieți au fost apoi scoși din sistem și acum se încearcă reinmatricularea lor, fără ca documentele să fie în ordine.

«I-am spus inspectorului că cererea de înscriere-transfer nu are număr de înregistrare eliberat de Școala numărul 5. Nu poți introduce acești copii în SI-IR (Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România) fără număr de înregistrare. Ea a spus «Nu-i nimic, o să vă dau și număr de înregistrare»»,

sustine părintele. Asta, desi actele erau deja completate și semnate.

Motivul întregului scandal este că nimeni nu vrea să își asume responsabilitatea pentru cei doi copii. Unul care și-a ucis bunica, altul care a asistat neputincios la întreaga scenă.

Legea nu știe ce să facă

Pentru infractorii inclusiv criminalii care au mai puțin de 14 ani nu există dispoziții în lege. Ei trebuie reintroduși în învățământul de masă. Centrele de reeducare sunt destinate exclusiv minorilor între 14 și 18 ani. Sub această vârstă, statul consideră că nu există discernământ, deci nu există responsabilitate. Nici măcar a statului. Există măsuri ce pot fi luate pentru tratamentul copilului, dar nu și când vine vorba de integrarea în sistemul de învățământ. Școlile sunt obligate să îi accepte. Părinții însă încearcă să se opună prin toate mijloacele.

«Nu discriminăm pe nimeni, avem copii în clasă cu ADHD, în fiecare clasă din Școala 6 sunt copii cu probleme, cu schizofrenie, n-am avut nici cea mai mică problemă să nu-i primim, dar nu poți să aduci un copil după 4 luni de zile după ce și-a măcelărit bunica», spune un părinte.

Memoriile trimise de părinții îngrijorați nu au avut nici un efect până acum. «Este votat în unanimitate, inclusiv de reprezentanții primăriei, reprezentanții Consiliului Local, toată lumea din Consiliul de Administrație, respingerea înmatriculării. Inspectorul a zis că asta nu are nici o relevanță». ●

Cazul copilului de 9 ani care și-a ucis acum 4 luni bunica are în continuare urmări în societate

Părinții dintr-o a treia școală refuză să îl primească în unitatea de învățământ, de teamă pentru copiii lor

Ei au semnat proteste către Inspectoratul Școlar și către Ministerul Educației, dar li s-a spus că memoriile nu au «nici o relevanță»

Părinții acuză că se fac «măgării» în acte pentru ca băiatul de 9 ani și fratele său de 7 ani să poată fi înmatriculați

• **Ștefan Pană**

Au trecut mai bine de patru luni de când copilul de 9 ani și-a ucis bunica, pentru că nu l-a lăsat să se joace la calculator. Cazul a șocat România, iar efectele sale se simt și astăzi. Părinții sunt îngroziiți de ideea că băiatul va învăța alături de copiii lor. Revolta lor a dus la imposibilitatea de a-l înscrie în trei școli, deși legea e clară: el trebuie integrat în învățământul de masă. Însă nimeni nu își asumă responsabilitatea pentru el.

Cele mai recente probleme au apărut la Școala Gimnazială 6 din București. Primele semne de întrebare au fost ridicate de cererea părinților celor doi - tatăl a scris pe ea că «semnează împotriva voinței sale» școlarizarea copilului. Părinții sunt divorțați, dar au custodie comună a celor doi băieți. Cei din școală aflat că este vorba chiar despre copilul care și-a ucis bunica în luna mai. Toți părinții din clasa a IV-a, unde ar fi urmat ca băiatul să fie înscris, s-au revoltat și au semnat memoriile prin care s-au opus mutării.

Părinții acuză «măgării» în actele de înscriere

«Copiii, cei doi frați, nu apar în baza aceea de date a copiilor înscriși la școală. Ni s-a părut un pic ciudat. Ei au fost prima oară la Școala 45, unde nu au fost primiți, pe urmă au încercat la Școala 5. Acolo, de la inspectorat, li s-a spus că

Orașul cu cei mai mulți consumatori de droguri

În primele nouă luni ale anului, 131 de persoane, printre care și copii, au ajuns de urgență în spitalele din județul Timiș, din cauza consumului de droguri. Potrivit medicilor, se droghează chiar și copii de 11 ani, iar cannabisul este cel mai popular. Județul se află în topul național al consumului, însă reprezentanții Centrului Antidrog Timișoara au precizat că acest lucru este cauzat de mai mulți factori. „Potrivit ultimului studiu care s-a realizat de către Agenția Națională Antidrog, la nivelul județului Timiș, 11,1% dintre elevii de liceu au consumat cel puțin o dată în viață droguri ilicite. Dintre aceștia, 6,8% au consumat cel puțin o dată în ultimele 12 luni, iar 3% au consumat cel puțin o dată în ultimele 30 de zile. Creșterea aceasta se înregistrează în contextul în care nivelul consumului a crescut în România și în Europa și a poziționării geografice a Timișoarei. În Europa, însă, suntem printre ultimele țări, nu ocupăm locuri fruntașe”, a explicat Adela Șleam, comisar de poliție în cadrul Agenției Naționale Antidrog.

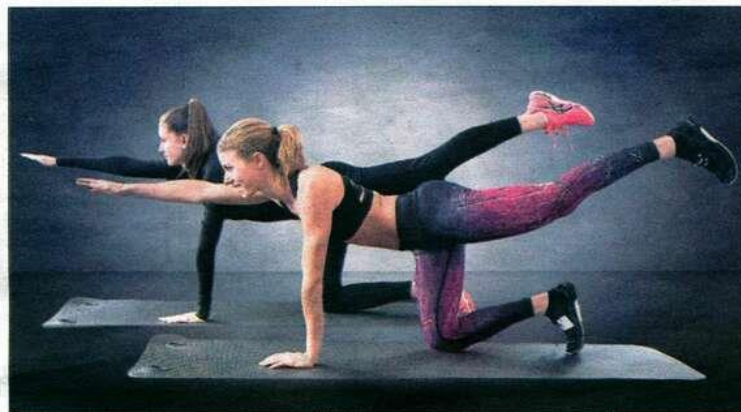
■ „Investește în tine” ■ Statul subvenționează împrumuturile până în 40.000 de lei

Cum poți lua credite cu dobândă zero

Românii pot lua, începând de luni, 15 octombrie, credite fără dobândă, prin programul „Investește în tine”. Proiectul este adresat, în primul rând, tinerilor cu vârsta între 16 și 26 de ani, care pot accesa un credit de până la 40.000 de lei, dar și celor cu vârste între 26 și 55 de ani, care pot lua împrumuturi de până la 35.000 de lei.

DANIELA IVAN

Banii împrumutați fără dobândă pot fi folosiți pentru cheltuieli în educație, sănătate,

investiții imobiliare, cultură, sport, efectuate de oricare dintre membrii familiei

CEC este singura bancă de la care se poate lua acest tip de împrumut

beneficiarului. Tinerii între 16 și 26 de ani pot contracta credite cu dobândă suportată de la bugetul de stat de până la 40.000 de lei, iar persoanele între 26 și 55 de ani pot lua același tip de credite de până la 35.000 de lei.

Salariații pot solicita suplimentar 20.000 de lei, pe lângă creditul inițial.

Banii nu se dau în mână solicitantului. „Împrumutul se va acorda sub forma unui credit cu una sau mai multe tranșe, în funcție de facturile prezentate la decontare sau plata directă a furnizorului pe baza facturii proformă”, potrivit programului.

Practic, cel care dorește să ia credit trebuie să plătească din propriul buzunar, să ia factura și să se prezinte cu ea la bancă. Ulterior primește banii în cont.

Perioada creditului este de 10 ani, însă se poate solicita o perioadă de grație de maximum 5 ani, pe perioada studiilor, perioadă în care nu plătește nicio rată, urmând să achite ratele în următorii 5 ani.

Ce cheltuieli sunt eligibile:

EDUCAȚIE

- Plata cursurilor de specializare/calificare/pregătire profesională
- Taxa de studii aprofundate (master, doctorat, MBA etc.) la unități de învățământ din România
- Plata cărților, rechizitelor, revistelor de specialitate
- Taxa de participare la manifestări științifice și concursuri din România
- Costurile de transport pentru participarea la manifestări științifice din România sau din străinătate
- Achiziționare de calculatoare, laptop-uri, imprimante, softuri.
- Plata chiriei, utilități, loc cazare în cămine școlare sau studentești

CULTURA

- Abonamente culturale: cinema, teatru, operă, bibliotecă, muzee.

SĂNĂTATE

- Costul medicamentelor, analizelor medicale, serviciilor dentare sau intervențiilor chirurgicale care nu sunt acoperite de Fondul Național Unic de Asigurări Sociale de Sănătate sau de programele naționale de sănătate publică

SPORT

- Echipamente sportive de uz personal
- Abonamente la activități sportive

LOCUIȚE

- Parte din construcția sau achiziția unei locuințe
- Modernizarea sau renovarea locuinței